

Bevindingen Jongerendebat Lelylijn

Op 27 mei 2024 heeft de SAC Groningen, in opdracht van de Provincie Groningen, samen met de Projectgroep Lelylijn en de ANWB een interactief debat over de Lelylijn voor jongeren georganiseerd. De insteek van de sessie is gebaseerd op de uitkomsten van het rapport 'Jongeren over de Lelylijn'. In dit rapport heeft de SAC de meningen van jongeren en de rest van de Nederlandse bevolking uit de Lelylijnraadpleging van Populytics met elkaar heeft vergeleken. De sessie was zowel informatief als prikkelend, waarbij jongeren de gelegenheid hadden om deel te nemen aan de discussie of vragen te stellen aan de sprekers. Het evenement werd voorgezeten door Jeske Zijlstra. In deze samenvatting van de avond worden kort de inhoudende opmerkingen en de vragen van de jongeren besproken. Deze opmerkingen en vragen zijn in het rapport schuingedrukt.

Introductie

De samenstelling van het publiek was als volgt (let op: dit zijn niet alleen de jongeren maar ook de personen van de Projectgroep Lelylijn die in het publiek zaten): de helft van de deelnemers was Fries, een derde Groninger, en de rest kwam verdeeld uit de rest van Nederland. Echter, de helft spendeert het grootste deel van de tijd in Groningen.

Aleid Brouwer

Na een korte introductie en de eerste Mentimeter-ronde (zie 'Resultaten Mentimeter') gaf Aleid Brouwer, Bijzonder Hoogleraar Brede Welvaart en Kansen(on)gelijkheid, een praatje waarbij ze enkele toekomstscenario's over de Lelylijn schetste. Bijvoorbeeld een Lelylijn die stopt in alle kleine dorpen en waarmee je met de fiets naar de trein kunt. Of mensen gaan in hoogbouw wonen in Groningen. Of de enige stop is Leeuwarden en het tracé loopt via de afsluitdijk naar Noord-Holland, waarbij het idee is om meer remote te gaan werken. Een ander idee is dat de Lelylijn ondergronds gaat lopen. *Hierop vroeg een jongere of de hyperloop realistischer is, in plaats van een ondergrondse tunnel.* Echter probeerde Brouwer niet alleen realistische scenario's te schetsen. Een aantal andere vragen van de jongeren en Aleids antwoord worden in het volgende stuk benoemd.

Is er horizon vervuiling met een hyperloop? De mening over wat horizon vervuiling is verschilt per persoon. 'The beauty is in the eye of the beholder.'

Wat is doorslaggevend voor de Lelylijn? Een lastige vraag, maar Aleid hoopt persoonlijk dat er kansengelijkheid komt als mensen uit Noordelijk Nederland gemakkelijker een opleiding kunnen kiezen die ze niet in het noorden zouden kunnen doen.

Zal de economie beter worden in de kleinere dorpen waar een station wordt gebouwd? Het is lastig om de toekomst te voorspellen, maar waar vervoer is gaan vaak mensen naartoe en kunnen bedrijven zich daar vestigen. Bijvoorbeeld Hoogeveen, die plaats is door een treinstation gegroeid in de industrie.

Is er op dit moment genoeg animo voor de Lelylijn? Dit verschilt per persoon of ze voor- of tegenstander zijn. Aleid denkt echter dat niet veel mensen uit Amsterdam in Groningen gaan wonen, zij wonen daar omdat ze dat willen. Mensen die nu moeten verhuizen zouden misschien wel andere afwegingen maken als de Lelylijn er ligt. Bijvoorbeeld in Groningen blijven in plaats van met het hele huishouden verhuizen naar Amsterdam.

Hierna werden de deelnemers gevraagd om in de Mentimeter aan te geven wat de Lelylijn voor hen betekend in 2050. Hier kwamen *een snelle verbinding, een goede bereikbaarheid, comfort en kansen(gelijkheid)* het meest naar voren.

Paneldiscussie

Het panel bestond uit: René Paas (Commissaris van de Koning Groningen), Tom Busscher (Studentadviseur SAC), Jorien Bakker (Bestuurlijk Ambassadeur van de Noord-Nederlandse natuur) en Aleid Brouwer. Aan elk panellid werd een stelling voorgelegd, waar vervolgens het publiek op kon reageren. Daarnaast kon het publiek door middel van rood-groene bordjes eerst aangeven of zij het eens of oneens met de stelling zijn.

Stelling 1: De Lelylijn biedt jongeren in Noordelijk Nederland een verhoogde kans op werk en een woning na de studie.

- *Het publiek is het overwegend eens met de stelling, slechts een paar rode bordjes.*
- Jongere die het oneens is met de stelling: *“Een betere verbinding naar het noorden geeft juist hogere druk op de woningmarkt.”*
- Jongere die het eens is met de stelling: *“Bij organisaties in het ruimtelijke domein zul je altijd afspraken in Utrecht of Amersfoort of dergelijks hebben. Dat is op dit moment een flinke onderneming. Ik denk dat de Lelylijn kan helpen om je werkwereld groter te maken, vooral omdat veel bedrijfskernen in het midden van het land zitten. Ik wil namelijk in Groningen blijven wonen, want dat vind ik een mooie plek.”*

Stelling 2: Een verkorte reistijd en minder drukke treinen van en naar de Randstad betekenen niet perse dat jongeren in het Noorden blijven.

- Tom Busscher verwacht dat jongeren wel in het noorden blijven, aangezien uit de data-analyse bleek dat veel jongeren bereikbaarheid naar Groningen belangrijker vinden dan andersom.
- Jongere die het oneens is met de stelling: *“Ik had graag in Groningen willen blijven, maar door een reistijd van 3 uur is dat niet te doen. Ik ben voor een rustigere en kortere treinrit.”*
- Jorien Bakker vraagt zich af of de treinen echt rustiger worden, omdat door de Lelylijn wellicht meer mensen de trein willen nemen.
- René Paas vindt het jammer dat hij soms iemand niet kan aannemen omdat diegene te ver weg woont.

Stelling 3: Snelle aanleg van de Lelylijn lost meerdere ov-knelpunten op en weegt daarom op tegen mogelijke aantasting van natuur/landschap.

- *Het publiek is het overwegend eens met de stelling, een paar rode bordjes.*
- Jorien Bakker vindt toegang tot het OV belangrijk, wat momenteel soms lastig is. Mensen in kleinere dorpen hebben moeite om bij een station te komen. OV knelpunten moeten daarom opgelost worden, maar er moet naar andere manieren dan de Lelylijn gekeken worden, waarbij de natuur niet aangetast wordt. Er is niet genoeg ruimte in Nederland om een Lelylijn aan te leggen.
- Aleid Brouwer is het eens met Jorien en vindt dat er goed moet worden gekeken of er genoeg mensen met de Lelylijn zullen gaan. Dat zou ook betekenen dat er meer OV naar de Lelylijn toe gaat.
- Jongere uit publiek: *“Als je het knelpunt Zwolle-Meppel wil oplossen kost dat veel geld en staat het spoor voor een lange tijd uit.”*
- *Een jongere uit het publiek vindt het opmerkelijk dat Jorien knelpunten wil oplossen, maar tegen de Lelylijn is. Ondanks dat reizen met de trein duurzaam is, in vergelijking met de auto/bus.*

- Een andere jongere vraagt zich het volgende af: *“Zondag is de trein drukbezocht, dus er is toch vraag naar?”* Waarop Jorien aangeeft dat in daluren de trein vaak juist niet drukbezocht is.
- René Paas vindt het ernstig dat er maar één verbinding is naar Groningen met het zuiden van Nederland.

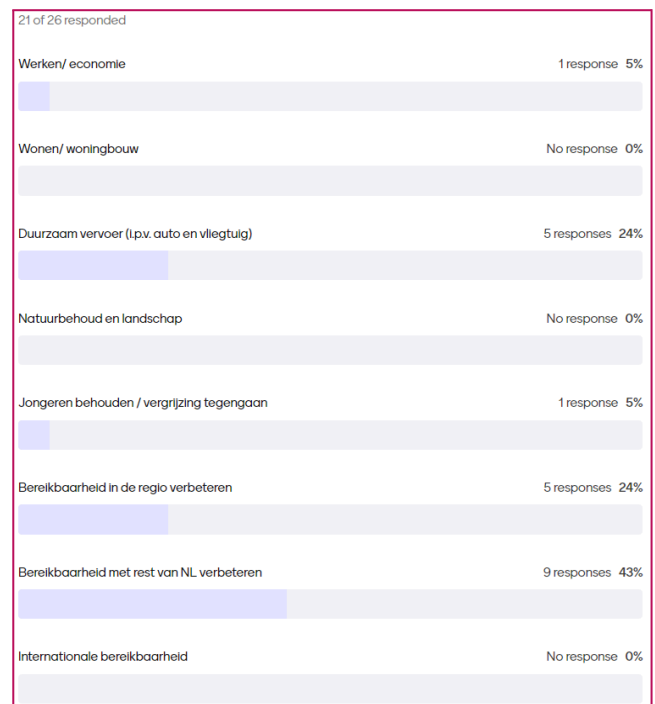
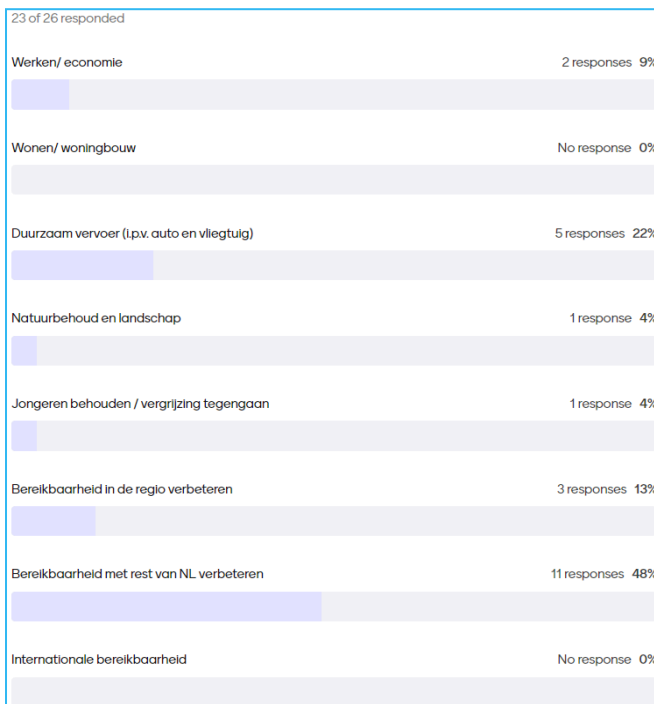
Stelling 4: In hoeverre moeten jongeren kunnen meepraten en beslissen over de Lelylijn?

- Jongere uit publiek: *“Dit moet op zekere hoogte gebeuren, maar zij hebben nog niet de kennis. De oudere mensen zijn ook nodig voor de expertise.”*
- Aleid Brouwer vindt dat iedereen moet kunnen meepraten. Je kunt je niet altijd inleven hoe andere mensen leven en of men over 30 jaar dezelfde behoeftes heeft als nu.
- Tom Busscher deelt die mening en vindt dat een informatieve sessie zoals dit goed is om informatie te verspreiden.

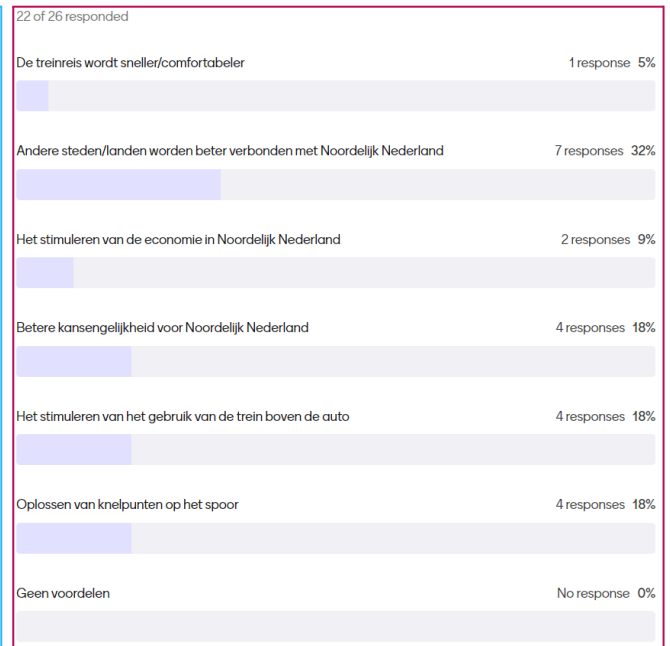
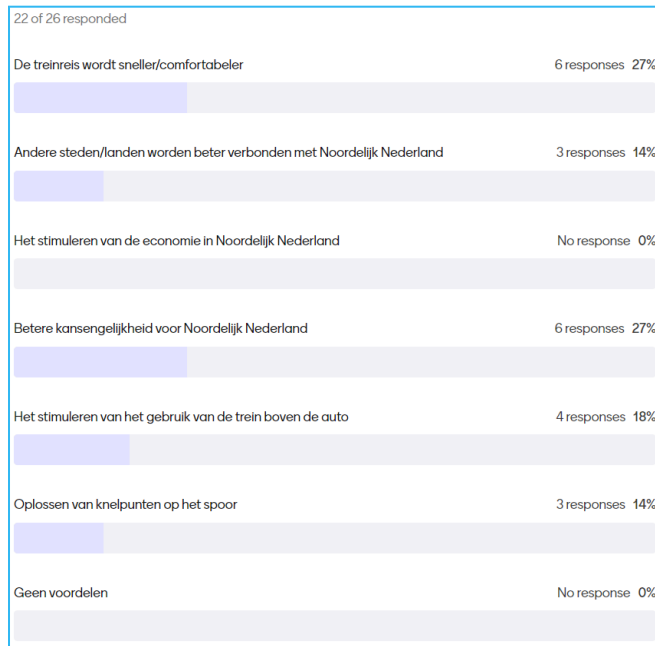
Resultaten Mentimeter

Zowel aan het begin als aan het eind van de sessie is een Mentimeter afgenomen om inzicht te krijgen in wat het publiek belangrijk vindt m.b.t. de Lelylijn. Beide keren zijn dezelfde vragen gesteld om te kijken of de mening van het publiek in de loop van de avond is veranderd. Belangrijk te vermelden is dat wellicht niet iedereen de Mentimeter beide keren heeft ingevuld, wat ook bijdraagt aan een verschil in resultaten. In het volgende stuk worden de resultaten van de Mentimeter weergegeven. De resultaten zijn te zien per ronde, waarbij de antwoorden uit de eerste ronde een blauwe omlijning hebben en de antwoorden uit de tweede ronde een roze omlijning. De antwoorden van het publiek zijn gedurende de sessie niet sterk veranderd. Een uitzondering hierop is dat aan het begin van de sessie een snelle/comfortabele treinreis door velen als het belangrijkste voordeel gezien werd, en aan het eind minder. Daarentegen werd de verbinding van andere steden/landen met Noordelijk Nederland juist aan het eind van de sessie als belangrijker ervaren.

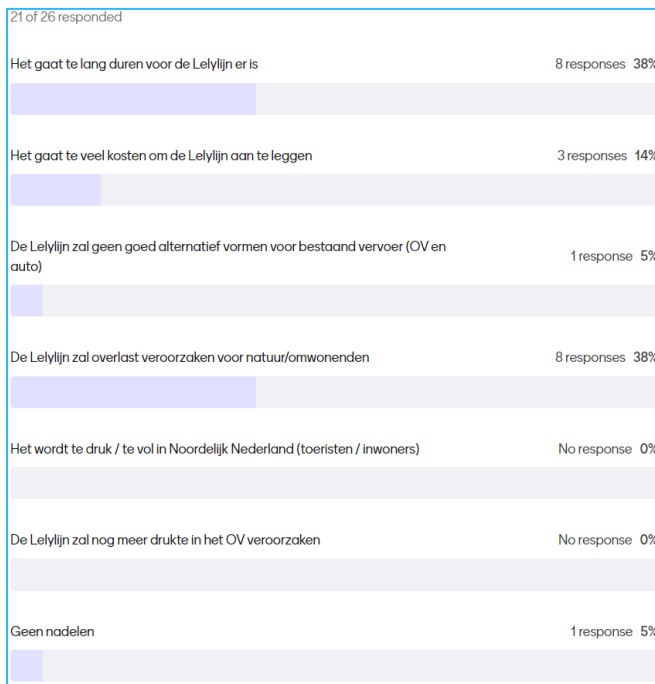
Welk thema is volgens jou het belangrijkste met betrekking tot de Lelylijn?

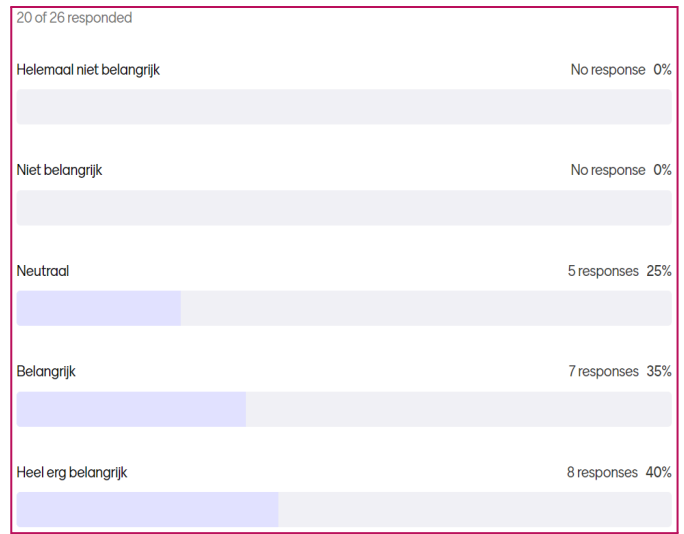
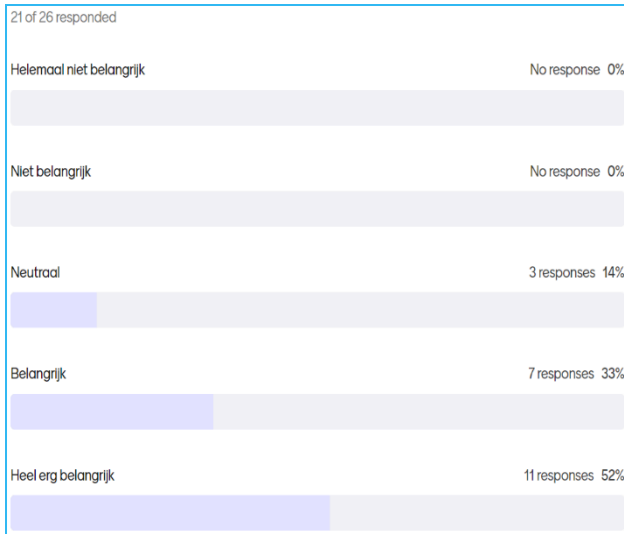
Welke voordelen/kansen zie je voor de Lelylijn?

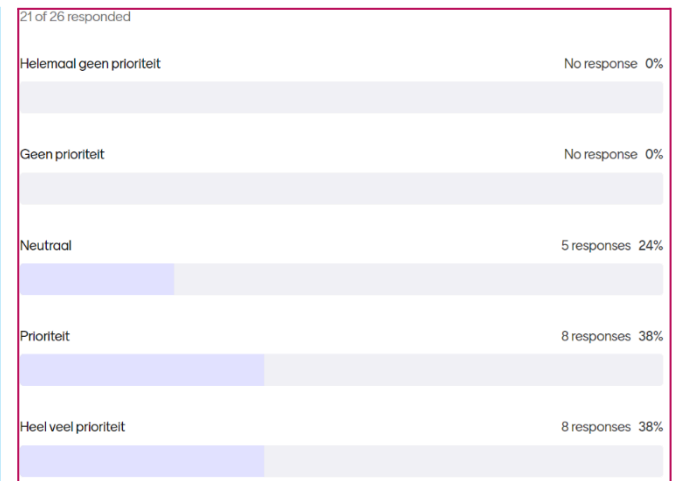
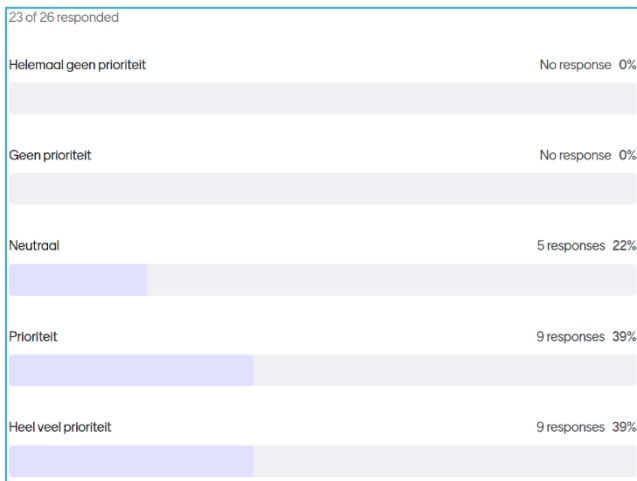
Welke nadelen/zorgen zie je voor de Lelylijn?

Hoe belangrijk vind je de aanleg van de Lelylijn voor de ontwikkeling van Nederland?

Hoeveel prioriteit moet de aanleg van de Lelylijn krijgen boven andere infrastructuurprojecten in Nederland?

Conclusie

Tijdens het jongerendebat hebben verschillende jongeren hun mening kunnen geven door middel van opmerkingen of vragen gedurende de sessie en via de Mentimeter. Duurzaamheid (incl. het stimuleren van trein over auto), snellere/comfortabele treinreis, bereikbaarheid/verbinding, kansengelijkheid, en oplossen van knelpunten op het spoor werden als belangrijke thema's gezien waar de Lelylijn aan kan bijdragen. Overlast voor natuur en omwonenden en de lange tijd die er overheen gaat voordat de Lelylijn klaar voor gebruik is, werden als belangrijkste zorgen ervaren. Echter de meerderheid van de jongeren in de sessie vond dat de baten tegen de lasten opwegen en geven aan de aanleg van de Lelylijn belangrijk te vinden en (een hoge) prioriteit te geven.

De belangrijkste voordelen uit de Mentimeter komen overeen met de resultaten uit het eerdere onderzoek 'Jongeren over de Lelylijn'. In de sessie was echter een relatief groot deel bang dat het te lang gaat duren voordat de Lelylijn komt, terwijl dit uit de PWE dataset minder sterk naar voren kwam. Tot slot waren de reacties van de jongeren gedurende sessie relatief positief ten opzichte van

de Lelylijn. Verschillende jongeren toonden interesse in zowel het proces rondom de aanleg en de uitkomsten die de Lelylijn kan brengen.

Ook in het dagelijks leven is te merken dat, naarmate het proces rondom de Lelylijn vordert, steeds meer jongeren met het onderwerp bekend zijn. Over het algemeen is te zien dat veel jongeren positief tegenover de Lelylijn staan, maar dat de prioriteiten verschillen en dat meningen over bijvoorbeeld een beoogd tracé sterk uiteenlopen. Ondanks de wens voor een betere treinverbinding tussen Noord Nederland en de Randstad vormen jongeren geen homogene groep. Daarom is het belangrijk om in een volgende (verkenning)fase met zowel jongeren als (jong)werkenden in gesprek te gaan en hun belangen goed in kaart te brengen. Daarnaast is het belangrijk om nieuws en actualiteiten over de Lelylijn via (sociale) media met jongeren te blijven delen. Op deze manieren kunnen jongeren bij het proces betrokken blijven.

De informatie die uit het onderzoek 'Jongeren over de Lelylijn' en het daaropvolgende debat is opgehaald, wordt meegenomen naar de adviesraad van de Lelylijn. Hierin vertegenwoordigen Rebekka de Witte en Tom Busscher namens de SAC Groningen de belangen van jongeren.